N°. 8. Donderdag 19 Februari 1920. 20ste Jaargang.

Ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten der Kon. Hollandsche Lloyd en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGENDIENST . . . . . } TELEFOON 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD"
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

LEZING

(met lichtbeelden) voor de leden van de Vereeniging „Oost en West", afd. 's-Gravenhage, op *Dinsdag 24 Februari a.s.* in de Oranje-Societeit, Prins Hendrikplein, aanvang 8 uur 's avonds.

Spreker: de Heer W. D. H. Baron van Asbeck.
Onderwerp: „**Suriname**".

Toegangskaarten te verkrijgen vanaf Maandag 9 Februari a.s. in Boeatan, Heulstraat 19 en Laan van Meerdervoort 187, van 10.30—12 en van 2—4.

Aan laatstgenoemd adres kunnen deze kaarten ook schriftelijk worden aangevraagd.

Het op peil brengen der contributie.

Van 26 der bijna 180 rechtstreeks onder het Hoofdbestuur ressorteerende — dus niet tot afdeelingen behoorende — leden in Nederland kregen wij bericht, dat zij niet genegen waren hun contributie op het voor het voortbestaan en krachtig werken van „Oost en West" toch noodige peil van *ten minste f 5* te brengen. Van de 150 overigen mag dus worden aangenomen, dat zij het belang en den nood onzer Vereeniging inzien en ons dus werkelijk willen steunen.

Toch zullen wij hun nog een gefrankeerde circulairebriefkaart doen toekomen om alsnog bevestiging te erlangen.

Van de afdeelingen zond Amsterdam, reeds voordat wij dit deden, eene circulaire rond, waarin er op werd gewezen, dat de contributie voor *nieuwe* leden op *f 5* werd gesteld, dat de oud-leden niet *verplicht* zijn hoogere contributie te betalen, doch dat het der afdeeling aangenaam zoude zijn indien men daartoe *onverplicht* zou willen overgaan, omdat de verschillende uitgaven van de Vereeniging deze verhooging beslist noodzakelijk maken.

Een briefkaart was bijgevoegd om het genomen besluit mede te deelen.

Door de afdeelingen Apeldoorn, Breda, Deventer, 's-Gravenhage en Leiden werden onze circulatiebriefkaarten ter rondzending aangevraagd. Van een en ander is het resultaat nog niet bekend.

Groningen verzette zich tegen de beweging.

En toch *moet* „Oost en West" blijven bestaan, zal thans hebben te streven niet alleen naar het *versterken* van den band, die Nederland en Koloniën verbindt, doch in de eerste plaats naar het *behouden* van dien band.

Hebben onze leden, belanghebbenden in onze Indiën, zich wel eens de vraag gesteld, wat hun positie, hun lot zou zijn als die band niet meer bestond?

Daarom, al is het doel, het streven van „Oost en West" altruïstisch, door dat te steunen, door aansluiting bij onze Vereeniging, dient men zoowel het algemeen als het eigen belang.

Namens het Dagelijksch Bestuur uit het Hoofdbestuur:

De wd. Secretaris,
A. J. GOOSZEN.

Landbouw, Industrie, Planter en Politiek.

Het is in ons Oost-Indië al net eender gesteld als overal elders ter wereld: de reorganisatie en het totbloei-brengen van de maatschappij zijn heusch niet het monopolie van de eene of andere richting, welke ook. Velen verafschuwen zelfs alles wat naar politiek zweemt. Er bestaat inderdaad vaak wel reden toe, vooral als de voormannen zich op het standpunt stellen van „het doel heiligt de middelen". Buitenkamers anders zijn dan binnenkamers, is mede een fout van velen, voortspruitende uit de

zucht naar het winnen van zieltjes tot meerdere glorie van de partij. Demagogie is een niet te onderschatten gevaar; zij vergiftigt de maatschappij, het publieke leven, biologeerende de niet realiseerende massa. Hoe ontwikkelder de massa is, hoe minder vat demagogen en volksmenners op haar hebben. Naast schaduwzijden zijn er gelukkig ook heel wat lichtzijden te bespeuren en, mits in goede handen, is de politiek een wetenschap, welke zonder overdrijving onmisbaar kan worden genoemd voor het volkswelzijn. Gestadig toch houdt die staatkunde zich bezig met die vraagstukken, welke het algemeen welzijn van alle landskinderen beoogen. Is er, eerlijk ingezet en beëindigd, een schooner taak denkbaar?

Oogenschijnlijk felle tegenstanders zijn door een onzichtbaren band verbonden. De resultante van aller krachten, doen en streven vloeit ten slotte ineen en zooals wijlen Jean Jaurès het in zijn standaardwerk „La révolution française" naar voren brengt, het doel van elke politieke vereeniging is het behoud van die natuurlijke en onveranderlijke rechten van den mensch: vrijheid, eigendomsrecht, veiligheid en weerstand tegen verdrukking. Dit geldt óók nu nog, onverzwakt, maar wordt helaas door de bovenliggende partijen, de in alle opzichten sterkeren, nog tè vaak vergeten. Maar daarom niet ontmoedigd, óók niet in Indië: het vormen van eene in alle opzichten gezonde maatschappij, gezond voor zoover zij vormende een menschengemeenschap, eene verzameling van individuen met alle menschelijke fouten en gebreken, gezond kàn zijn, eischt tijd, véél, héél veel tijd.

Een dankbaar object voor de uiterste politieke partijen is altijd geweest, en zal het tot in lengte van dagen blijven ook: het industrieel proletariaat.

Het zou mij te ver voeren om alle daartoe overigens voor de hand liggende redenen naar voren te brengen. Zij zijn trouwens overbekend! De landbouwende bevolking daarentegen is altijd zeer moeilijk in beweging te brengen geweest, zij is conservatief van aard en heeft zoo hare eigen afzonderlijke belangen. Wel heeft men het niet aan pogingen daartoe laten ontbreken, maar de resultaten waren steeds verre van schitterend. Rusland bewijst zulks weer voor de zooveelste maal. Ook in Oost-Indië heeft de politieke agitatie op den eigenlijken landbouwer, den echten orang tani, nog maar bijster weinig vat. Ook daar probeert men wel den arbeider en den boer in bonden te vereenigen als b.v. in den Kaoem boeroeh dan tani, maar dat vlot niet zoo goed als in den S. I. met den Islam als bindmiddel. Vandaar ook dat de sociaal-democratie als afzonderlijke partij niet bijster veel opgang maakt en zich, noodgedwongen, met andere partijen, waarmede zij zich m.i. onder andere omstandigheden beslist niet zou afgeven, tot eene radicale concentratie heeft verbonden, om althans iets te schijnen en te bereiken. Nu toch kan zij, mits met tact optredende, immers hare beginselen laten inwerken op die andere groepen. Haar tijd breekt eerst goed aan, als in Indië een industrieel proletariaat zal zijn verrezen. Met de invoering en uitbreiding der industrie zal m.i. het socialisme geleidelijk in kracht en aanzien toenemen.

Senator van Kol en anderen willen, zooals bekend, naar Japan's voorbeeld Indië doen metamorphoseeren van landbouw- in industriestaat. Het zij zoo, maar of het er gelukkiger en beter door zal worden, blijft voor velen nog steeds een open vraag.

Toch is het de orang tani, die het de suikercultuur thans lastig maakt. De landbouwer, die zijne gronden aan de fabrieken verhuurt en bij de suikercultuur koelie is gedurende den tijd, dat eigen akker hem niet van noode heeft. Bij gebreke van een industrieel proletariaat is het cultuur-proletariaat, gegeven de groote winsten welke de cultures in het algemeen maken, een dankbaar object voor de volksleiders. Wie als ik een ruime toevloeiing van kapitaal naar Indië nog steeds zeer noodzakelijk acht, kan niet anders doen dan de weinig tegemoetkomende houding van de werkgevers tegenover de rechtmatige eischen van de werknemers betreuren. De werkgevers toch zijn oorzaak van de verpolitieking van de ingezette actie om hooger loon enz. De oprichting van de zoowel onnoodige als overbodige revolutionnaire vakcentrale is een direct gevolg van hunne halstarrige houding, afwijzend staande tegenover die rechtmatige eischen. Door hunne houding is van eene economische, eene politieke actie gemaakt! De tijden zijn duur, óók voor den Indischen orang tani, en als de cultures van de hoogste winsten nagenoeg niets willen afstaan voor de arbeiders, dan loopt het uit op buigen of barsten. Maar dan is Leiden in nood, dan is er geschreeuw om justitie, leger en politie, maar ook dan zal de regeering niet verder kunnen gaan dan tot bescherming van lijf en goed, omdat zij zich geen partij kan, zal en mag stellen in de billijke loonactie en stelt zij zich partij, dan zal het zijn aan de zijde der werknemers, niet omgekeerd.

Nog op 29 November a.p. wist de heer Muurling naar aanleiding van onrustbarende berichten in den Volksraad de volgende woorden te plaatsen:

„Ik kan deze tegenspraak fundeeren op recente mededeelingen van de hoofden van gewestelijk bestuur op Java, die op de onlangs gehouden vergaderingen ten Paleize één voor één verslag uitbrachten over den politieken toestand in hun gewest. In de ééne streek bleek de toestand anders dan in de andere, maar de algemeene indruk is, dat op Java zeer zeker geen dusdanige toestanden bestaan, dat in politieken zin van ernstige tijden gesproken kan worden."

Als die toestand verslechtert, dan zal dit voor een niet gering deel het gevolg zijn van de in Holland zetelende directies van de Indische cultuurmaatschappijen, die maar steeds op hun geldkist blijven zitten, zoodoende het personeel hunner ondernemingen blootstellende aan gevaar ter wille van den geldbuidel van aandeelhouders e.a. Le veau d'or est toujours debout! De rijst is duur en schaarsch thans in Indië en ook de suiker moet de bevolking duur betalen. Is het wonder, dat men ontevreden wordt met de lage loonen? En is het niet al te gek, dat men in het suikerland bij uitnemendheid door de bevolking de suiker met goud wil laten betalen?

De Volksraad, waakzaam als altijd, kwam daar dan ook zeer terecht tegen op en nam op 18 December a.p. een motie aan om de Regeering uit te noodigen zich de beschikking over voldoende hoeveelheden suiker te verschaffen en deze te distribueeren tegen matigen prijs, en tot onvoorwaardelijke uitvaardiging van een suikeruitvoerverbod met aanvaarding van het licentiestelsel ter zake.

En wilt ge nu de mentaliteit eens leeren kennen, lezer, van de woordvoerders van het kapitaal? Luistert dan:

Het komt ons voor — schrijft de „Indische Financier — dat de Regeering zich door bovenbedoelde motie niet zal laten beïnvloeden en dat deze geen wijziging in hare gedragslijn zal brengen. Het zwaarst zouden getroffen worden de nog voorradige tweede hand suikers uit oogst 1919, en nu mag al veel daarvan op speculatie gekocht zijn, het blijft een feit, dat de aankoop daarvan is geschied tot hooge prijzen, tot in de veertig gulden toe, en daarom zou een uitvoerverbod voor die suikers onbillijk zijn.

Voor de effectenmarkt heeft de bovenbedoelde motie, naar de meening van het financieele orgaan, geen andere beteekenis dan dat deze nog eens, ten overvloede, illustreert hoe de politiek op allerlei wijzen de suikerindustrie op Java wenscht te bemoeilijken, absoluut tegen de bevolking van Ned.-Indië in, omdat deze slechts goed gediend kan worden, wanneer het die industrie naar wensch gaat.

Het „Nieuws van den Dag van N.-I." merkt ter zake heel droogjes op:

„Tot zoover de „Ind. Financier", die de zaak, welke hij voorstaat, een beetje heel erg overdrijft, naar ons voorkomt.

Wanneer de Regeering, zooals in de motie-Vreede wordt gevraagd, de suiker welke Indië noodig heeft, opkoopt tegen ƒ 20 per pikol, terwijl de kostprijs circa ƒ 8 is, dan kan men toch moeilijk gaan beweren dat de suikerindustrie „bemoeilijkt" wordt. En ook is het zeer zeker overdrijving, om te beweren dat

het toekennen aan de suikerindustrieelén van een winst van „slechts" ƒ 12 per pikol — in plaats van de ƒ 24 per pikol, welke zij verkrijgen bij een verkoop tegen den marktprijs van ƒ 32 — „absoluut ingaat tegen de belangen der bevolking". De bevolking heeft er zeer zeker belang bij dat het der suikerindustrie goed gaat, maar dat is toch immers het geval, wanneer per pikol ƒ 12 winst wordt gemaakt?

De uitdrukking: „wanneer het de suikerindustrie naar wensch gaat", is voorts al heel rekbaar.

Vroeger gingen die menschen niet boven een winst van ƒ 2 per pikol, thans is een winst van ƒ 12 zelfs niet meer voldoende... Aan dergelijke steeds verder gaande wenschen behoeft niet altijd, en zonder eenige tegenspraak, te worden toegegeven. Dat zal een ieder moeten toegeven."

Zóó is het, er dient paal en perk gesteld aan dit onverantwoordelijk gedoe! En de planters, gramophonen en spreektrompetten van hunne directies, mogen zich wel bedenken, dat zij beter wat van hunne tantièmes kunnen laten vallen, dan voortdurend omringd te zijn door ontevreden arbeiders, voor wie de strijd om het bestaan met den dag óók moeilijker wordt.

Dat de Inlandsche pers meermalen de perken te buiten gaat, is mede een gevolg van de halsstarrige houding van het cultuur-kapitaal, dat zich tegen billijke, onafwijsbare eischen van de arbeiders stelselmatig verzet. Daartegen helpen geen alarmeerende redevoeringen als van den heer W. de Vos van Tjoeroeg (zie dit blad van 29 Januari j.l.), die al jaren geleden alarm schreeuwde en toen den welgemeenden raad kreeg wat broom te gebruiken. Men zal wat men noemt „over de brug" moeten komen en het was dan ook een zeer goedkoop applaus, dat de heer G. Gonggrijp, lector aan de Ned. Handelshoogeschool, behaalde, toen hij op 6 November a. p. in eene vergadering van de Ned. afdeeling der N.-I. Maatschappij van Nijverheid en Landbouw (let op het milieu!) beweerde:

„Het kwaad door de democratie gesticht is, dat om het dagelijksch brood niet meer wordt gebeden, maar gevloekt en geschreeuwd. Toch zal de wereld niet eerder gelukkig worden, alvorens men weer leert, voor het dagelijksch brood ook te werken!"

Ja, ja, die democratie heeft wat op haar geweten! De Inlandsche werknemer moet maar fluks gaan bidden voor zijn dagelijksch brood en het resultaat zal zijn, dat de planters „met zooveel leed begaan" de offers aannemen in den vorm van alleszins gerechtvaardigde loonsverhooging. Zeker, de wereld is gelukkig, als zij met werken haar dagelijksch brood kan verdienen, maar de toestanden zijn in-rot, de wereld is diep-ongelukkig als zij met dagelijksch werken géén brood kan verdienen. En daartegen nu, heer Gonggrijp, wil en zal de democratie strijden! Zij wil niet, maar zij eischt een plaatsje onder de zon voor koelie zoowel als planter.

Door eene niet in goede aarde gevallen uitlating van den heer Muurling in den Volksraad ten opzichte van de planters zijn heel wat pennen in beweging gebracht. Ik wil mij ter zake geen partij stellen, maar neem volgaarne over wat heer M. in de zitting van den Volksraad van 28 November a. p. in het midden bracht:

„Maar de planter moet niet aansturen op verscherping van tegenstellingen, maar op verzachting daarvan door verbetering van arbeidsvoorwaarden en door menschwaardige behandeling. Onverstandige uitingen als op plantersvergaderingen in den laatsten tijd vernomen, dringen in den huidigen tijd ook tot de bevolking zelve door en winden de gemoederen op. Dat men dit bedenke!"

Nu moet volgens insiders de toestand bij de Preanger cultures heel wat beter zijn dan bij de suikercultuur. De loonen vooral zijn hooger, maar ook hier zijn het weer eigen landslieden, de mandoers, die den dommen koelie nog altijd wat van zijn zuur verdiend loon weten af te troggelen. Soort over soort is niet altijd genade.

Hoe het ook zij, volkomen onderschrijf ik, hetgeen Mr. Marchant in „De Vrijzinnig Democraat" van 31 Januari j.l. opmerkt. Schrijvende over de nieuwe beginselverklaring van den V. D. B., zegt hij o.m.:

„Het winstbejag moet zich meer en meer laten intoomen, waar het den producent de eerbiediging van het zedelijk en lichamelijk welzijn van werknemers uit het oog doet verliezen. Aldus moge tijdelijk het resultaat van een bepaald bedrijf worden opgevoerd, de voortbrengende kracht van het volk in zijn geheel gaat er duurzaam door achteruit."

* * *

„Meer en meer wordt ingezien, dat de zuiver private ondernemingsvorm, waarbij de bedrijfsleiding geheel ligt in handen van de vertegenwoordigers van het kapitaal, niet onder alle omstandigheden de hoogst bereikbare productiviteit waarborgt, noch een rechtvaardige verdeeling van het arbeidsproduct. Ook alweer omdat het voortbrengend vermogen tot het uiterste moet worden versterkt en de een niet ten koste van den ander een onevenredig deel van de vruchten van den arbeid naar zich toe mag halen, kunnen de zaken niet op haar beloop worden gelaten, indien aan die eischen niet wordt voldaan en regelend ingrijpen verbetering belooft."

Den Haag, 3-2-'20. S. J. AAIJ,
O.-I. Ambtenaar met verlof.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Het Regeeringsantwoord.

Kort en bondig is de inhoud van het regeeringsantwoord omtrent het algemeen beleid, door den heer Muurling tegenover den Volksraad uitgesproken: Dat de regeering, zich rekenschap gevende van de oorzaken der tijdsverschijnselen, deze verschijnselen begrijpelijk, natuurlijk en daarom niet verontrustend acht; dat zij een binnen wettige baan gehouden Inlandsche beweging als onvoorwaardelijken factor van Indië's vooruitgang beschouwt; dat zij tevens vast besloten is om de in den overgangstijd onvermijdelijke excessen met kracht te keeren. Aldus de heer L. in de „Loc.", uit wiens hoofdartikel wij o.a. eveneens het volgende overnemen:

„Indië verkeert pas in schemering. De dageraad is nog nergens doorgebroken." Deze woorden mogen geruststellen hen, die meenen dat de Indische regeering het land reeds waant in het volle daglicht van den modernen tijd. Er is realiteitsbesef in de erkenning dat de dageraad nog slechts gloort en de zon nog niet boven de kim is gestegen. Maar — dat, wat er glóórt, *is* dan toch werkelijk de dageraad. In deze erkenning ligt het geloof aan den nieuwen tijd, die in een door banden van orde bedwongen vrijheid moet worden voorbereid. Er zijn er velen, die in het glorende licht slechts een misleidend fata morgana willen zien. Het regeeringsstandpunt geeft blijk van meer vertrouwen. Daarin zit trouwens het criterium der richtingen in de koloniale politiek. Wie niet vertrouwt, zal den vooruitgang willen belemmeren; wie vertrouwt, beijvert zich hem te bevorderen en te leiden in de juiste baan.

Juist onderscheidde de regeering de drie groote groepen, welke men schier in elken staat terugvindt: de voorloopers, zaaiers van ideeën; de middenpartijen, verwezenlijkers van een deel der ideeën; ten slotte de remmers. Alle drie groepen zijn noodig. Ten overvloede legde de regeering uit, dat zij zelve niet doet, niet kan en niet mag doen, aan partijpolitiek. Zij heeft zich boven partijen te plaatsen.

Niettemin blijft zij vooral in de middenpartijen de verwezenlijkers zien. „Zekere groepen" — dat zijn dan de remmers — verlangen van de regeering onthouding van medezeggenschap aan de bevolking. „Juist zij, wier noeste arbeid Indië doet deelnemen aan het wereldverkeer, dringen aan op het neerleggen van de Inlandsche beweging". Men zou dan

echter Indië, zooals de heer Bergmeyer het zeide, hermetisch moeten afsluiten. Maar er is nu eenmaal verkeer met de buitenwereld en — „gedachten zijn tolvrij". De regeering betreurde het, dat stemmen, gelijk er in enkele plantersvergaderingen werden gehoord, hier in den Volksraad *niet* tot uiting komen. Hier — zeide de regeeringsgemachtigde — is het tournooiveld.....

Tot slot noteert de heer L. zonder commentaar o.a. de volgende uitspraken en mededeelingen van de regeeringstafel gedaan:

De regeering beschuldigt Abdoel Moeis niet van rechtstreeksche connectie met den moord te Toli-Toli, neemt aan dat hij dien niet heeft gewild, ziet wel verband tusschen dezen moord en zijn onoverwogen uitingen tot een weinig ontwikkelde bevolking.

De Nationale Indische Parij blijft, niettegenstaande camouflage en mooie woorden, haar karakter behouden.

De regeering acht de positie van zelfbestuurder (Thaib, toengkoe van Peureula) onvereenigbaar met het lidmaatschap der N. I. P.

Het criterium van ontoelaatbaarheid van politieke actie van ambtenaren is dat *het gezag als zoodanig* wordt aangetast.

Voor Indië is in bewerking een regeling van de rechtspositie der ambtenaren.

Maatstaf voor de houding der regeering ten opzichte van Brandsteder was niet zijn persoon, doch hetgeen hij bereikte: ondermijning van krijgstucht en gezag.

Voor juridisch niet-geschoolden valt 't moeilijk te begrijpen waarom de een wel, de ander niet wordt vervolgd.

Meer bekendheid van Indië in 't moederland is noodig, doch er dienen van hier uit geen valsche voorstellingen te worden gezonden.

Omtrent administratieve maatregelen tegen de pers, een denkbeeld, ten tweede male geventileerd, is nog geen beslissing genomen; in elk geval zal de Volksraad er over worden gehoord.

Het is nog niet zeker wanneer het rapport-Hazeu over de afdeeling B van de S. I. gereed zal zijn, evenmin of het zal worden gepubliceerd.

Deze overgangstijd eischt overgangsvormen.

Het oude stedehouderschap der B. B.-ambtenaren moet van karakter veranderen, zoodra de burgerschapszin zich meer ontwikkelt.

De moed tot klagen is in Indië toegenomen. Klachten vormen een veiligheidsklep.

Zij, die ongunstig oordeelen over de Inlandsche beweging, moeten de oorzaken van klachten wegnemen.

Een in te stellen economische raad moet bestaan uit eerste rangs krachten, daar hij den opbouw van het economisch stelsel heeft te ontwerpen.

De regeering streeft naar meer contact met de vertegenwoordigers der gewesten, ook buiten Java, met wie ook geregeld conferenties zullen worden gehouden.

Men moet de verschijnselen begrijpen om te kunnen bevorderen wat gedaan dient te worden.

Een beteekenisvolle vliegdag.

De komst van Ross Smyth, den eersten vliegenier, wien het gelukte van Europa Indië te bereiken, opent nieuwe perspectieven in het wereldverkeer, wijst een nieuwen weg en nieuwe mogelijkheden aan voor het verkeerswezen, zet een nieuwe area in voor het beschavingswerk tusschen de volkeren, door den oorlog zoo vernietigd, lezen wij o.a. in de „Java Bode."

De toekomst ligt in de lucht, want wij staan pas in het begin van de luchtvaart. Zoo is de komst van den Australischen vliegenier Ross Smyth een prachtige daad, een krachtige stoot voor den verderen bloei van het luchtverkeer.

De Gouverneur-Generaal zette den beteekenisvollen vliegdag in met een tocht met een onzer vliegtuigen onder luitenant Drost van Weltevreden naar Kali Djati. Deze daad van onzen Landvoogd is niet alleen een moedige, maar ook een van wijs inzicht en van fijn begrip.

In een onderhoud met de pers over zijn tocht, verklaarde Z.E., dat hij tot zijn spijt eigenlijk niets bijzonders kon mededeelen. „Het was een schitterende tocht geweest. Toch had hij een anderen indruk van zijn tocht gekregen, dan hij had verwacht na de beschrijvingen van vliegtochten, welke hij in de couranten had gelezen. Z.E. meende, dat iemand, die last van zeeziekte had, wel degelijk hetzelfde gevoel moest hebben in een vliegtuig. Den indruk, dat men niet voelde dat men vloog, had hij niet. De schommelende beweging van het schuitje, het op en neer gaan van het vliegtuig, waren even voelbaar als op een schip."

Om half vier werd het bekend, dat Ross Smyth even te Tangerang was gedaald, maar weer dadelijk voor Kali Djati was opgestegen. Drie officieren-vliegeniers, de heeren Drost, Behrends en Ten Zeldam stegen van Kali Djati op, hem tegemoet. Zij begaven zich op een groote hoogte en zagen dus Smyth niet toen deze naar Kali Djati vloog. Smyth zag wel onze vliegeniers boven zich.

Kapitein Leenderts maakte onderwijl met zijn klein vliegtuig een tocht boven het terrein, terwijl luitenant De Ruyter een „looping the loop" uitvoerde.

De aankomst van Ross Smyth op het vliegterrein met zijn talrijk publiek, was indrukwekkend. Plotseling ontdekte een Engelsche dame een vliegtuig tegen een groote wolk. De chef-mechanicien van het vliegterrein, met zijn geoefend oor, hoorde het geluid van twee motoren. „Dat is Ross Smyth", riep hij. De G. G. werd gewaarschuwd en al het publiek stormde over het terrein. Ross Smyth vloog over het terrein, keerde terug een moment scheen het alsof hij tegen de hangars terecht zou komen, maar met een zwenking naar links daalde hij op het terrein. De G. G. reed met zijn adjudant per auto naar het vliegtuig, dat langzaam naar de hangars werd gedreven. Honderden draafden de geweldige machine tegemoet, welke op een teeken van kapitein van Houten, commandant van het vliegterrein, werd stopgezet. Toen het publiek bij de machine kwam en Ross Smyth gewaar werd, bezig zijn vliegpak uit te trekken, steeg een werkelijk ontroerend gejuich op voor dezen kranigen vliegenier. Hij glimlachte even. De G.-G. kwam naar het vliegtuig. Ross Smyth daalde uit het schuitje, salueerde den G.-G. met de hand aan de officierspet en de G.-G. drukte hem hartelijk de hand, hem gelukwenschend met zijn behouden aankomst. Weer steeg een gejuich op. Onze vliegeniers namen Ross Smyth op hun schouders en brachten hem onder hoera-geroep naar den auto van den G.-G. Men reed naar de mess der officieren, van waaruit de vliegmachine bezichtigd werd. Uit de beschrijving van de machine, gebouwd met als grondgedachte de welhaast beroemd geworden Vimy-constructie, vermelden wij o.a., dat de Rollsmotoren als wonderen van volmaaktheid werden beschreven. Er bestaan maar vier stuks van dit model — twee op het vliegtuig, waarmede Alcock en Brown over den Atlantischen Oceaan vlogen: twee op het vliegtuig waarmede kapitein Ross Smyth naar Australië vliegt. Een zeer interessant feit is, dat de aeroplane op verschillende kleine gedeelten mascottes draagt van de machine, die de Atlantische vlucht maakte. De radiator is een van de machines van Sir John Alcock's historische vliegmachine; de „Verey-pistol" is dezelfde, welke bij die gelegenheid gebruikt werd. De stuurboordmotor van het vliegtuig werd destijds over den Oceaan gezonden, teneinde als reserve-motor voor Alcock te kunnen dienen.

Ross Smyth is een symphatieke verschijning. Vrij lang, mager, maar gespierd, rossig, het gelaat gebrand door de zon, kalm en rustig, eenvoudig in zijn manieren. Hij droeg de officiers-uniform van het Australische leger, evenals zijn broer Keith Smyth, terwijl de „mecanics" Bennett en Schiers de onderofficieren-tunica droegen. Een rij van lintjes waren

op de uniform van kapitein Ross Smyth zichtbaar, zoo de ordelinten van de „Air force Cross", de „Distinguished Flying Cross", de „1915 Star" en de „General Service" en „Victoria" medailles.

Ross Smyth bracht den nacht met den Landvoogd door in het bamboezen bivak. Den volgenden morgen steeg Ross Smyth om 7.30 op naar Soerabaya. Om 7.50 steeg de G.-G. met luitenant De Ruyter op voor een vlucht boven Bandoeng en Garoet.

De Java Motor Club.

Naar aanleiding ven een autotocht door Midden-Java schrijft K. W. in het „N. v. d. D." o.a.:

„Ik heb geen woorden van lof genoeg voor deze Vereeniging. Zij is de voorzienigheid van den toerist op Java. Haar weg-aanwijzingen zijn zoo klaar, zoo praktisch, zoo op de juiste punten aangebracht, men voelt zich zoo waarlijk veilig onder hare hoede ... dat er waarlijk wel eens op gewezen mag worden.

Een woord van warme hulde aan Bestuur en Consuls!"

Uit de militaire wereld.

Naar aanleiding van het gehekel in de pers van het examen, dat een zestal luitenant-kolonels hebben moeten afleggen, ten einde hun geschiktheid voor den kolonels-rang te bewijzen, is, zooals het „Soer. Hbld." mededeelt, dit blad er op gewezen, dat dit nieuwe systeem tracht te voorkomen de te persoonlijke beoordeeling; de eene hooge chef stelt meer en moeilijker eischen aan de onder hem geplaatste oversten dan de andere. En thans worden allen op één wijze beoordeeld.

Nieuwe industrieën.

De N. V. Haskamps distilleerderij en likeurstokerij te 's-Gravenhage, richt op het haventerrein te Soerabaja een distilleerderij en likeurstokerij op. Hieraan is verbonden een flesschenfabriek, die tevens allerhande glaswerk en vuurvast materiaal vervaardigt. („Loc.")

Reeds een drietal jaren werkt de Eerste Ned.-Indische Stoomverf- en Vernisfabriek te Magelang met zeer veel succes. De capaciteit dezer fabriek is momenteel 10000 K.G. verf per maand, doch wordt thans door bijplaatsing van nieuwe machines opgevoerd tot ongeveer 30.000 K.G. per maand.

In Boeboetan wordt eveneens een Verffabriek opgericht. In Soerabaja, te Pasar Besar Wetan, is geopend een bijkantoor voor Ned.-Indië van de N.V. „Motorenfabriek Deutz", agenten der Gas-motorenfabriek Deutz te Keulen. In Indië is een groot aantal Deutz-motoren in gebruik bij de Bataafsche Petroleum Mij., op suikerfabrieken, in electrische centrales, drukkerijen, bioscopen, hotels enz. Thans wordt een nieuwe Diesel-motor vervaardigd, eenvoudiger dan de gewone Diesel-motor, doordat de lucht compressor en de geheele lucht-inblaas-inrichting is vervallen. Door zijn grooten eenvoud is deze machine bijzonder voor Indië geschikt, want wij weten, wat een ingewikkelde machine in handen van het Inlandsche personeel beteekent; hij onderzoekt — *priksa* — eenige onderdeelen en de machine ligt uit elkaar. Een show-room zal worden opgericht waar de verwacht wordende voorraad zal worden ten toon gesteld, zooals ruwolie-motoren, zuiggasmotoren en generatoren voor houtskool, ampas, hout- en houtafval, klapperdoppen enz., materialen, die hier gemakkelijk zijn te verkrijgen. („Soer. Hbld.")

UIT DE INDISCHE PERS.

De Rijstverkoop in Ned.-Indië. Aan de klachten over gebrek aan rijst, welke door de Inlanders zijn voorgebracht, is door de Voedingscommissie in Ned.-Indië in zooverre tegemoet gekomen, dat de kleine man thans op verschillende plaatsen en bij kleine hoeveelheden rijst kan koopen, zonder dat al te lang behoeft te worden gewacht.

Zoo zijn te Batavia en te Weltevreden 12 verkoopplaatsen aangewezen, waar het volk zich rijst tegen betaling kan verschaffen, met het gevolg, dat de groote massa zich kan verdeelen en de politie de orde kan handhaven.

Verder is door de Commissie bepaald, dat aan elke warong in de kampong eene hoeveelheid rijst van 6 zakken zal worden verstrekt, die de waronghouder verplicht is aan het kampongvolk te verkoopen, zonder aanzien des persoons.

Deze hoeveelheid dient voor 10 dagen. Ieder kooper krijgt dan zooveel als hij voor één dag noodig heeft.

De hoeveelheid rijst, die de gezamenlijke warongs te Batavia en Weltevreden dagelijks noodig hebben, bedraagt 750 zakken of 1250 pikol, zoodat 125 warongs in de rijstverstrekking voorzien onder controle van de voedingscommissie.

Doch in het geheel zijn er 1200 warongs, met het gevolg, dat de rijstverstrekking om de beurt plaats moet hebben. De hoeveelheid rijst, die de inlander echter ontvangt, is minder dan die welke hij gewoon is te gebruiken.

De lezer zal natuurlijk wel terstond begrijpen, zegt de schrijver in de *Sinar Hindia* van 12 November 1919, dat in die kampong-warongs de kleine man de dupe is van de chicanes der waronghouders en dat als gene rijst wil koopen tegen den vastgestelden prijs, deze verklaart, dat er geen voorraad is.

Eerst als er boven den maximum prijs wordt betaald, komt de rijst te voorschijn en men begrijpt derhalve, hoe de kleine man onder deze wijze van doen zucht.

De Voedingscommissie, die van deze praktijken op de hoogte is, wil natuurlijk gaarne aan de nooden van de kleine koopers tegemoet komen en heeft om die reden niet alleen de politie in den arm genomen om toezicht uit te oefenen op de verkoopers, doch daarbij ook de hulp ingeroepen van het publiek.

Ieder particulier, die in deze aangelegenheid behulpzaam wil zijn, heeft het recht zich te overtuigen of de 6 pikol rijst in de warong aanwezig zijn en hij kan zich op elk uur van den dag toegang tot de warong verschaffen, doch is verplicht ingeval van ontdekte onregelmatigheden, daarvan aan de politie kennis te geven.

Ook de redactie van de *Sinar Hindia* stelt hare kolommen open voor hen, die overtredingen bij den rijstverkoop constateeren, opdat aan de warong-houders in dat geval de acte van aanstelling kunne worden ontnomen.

In elke warong is één verkooper en één kassier, respectievelijk met een traktement van *f* 35 en *f* 25 's maands.

Het binnengekomen geld wordt den dag volgende op de ontvangst, des morgens ten 8 ure, gestort bij Dr. Helleman te Jacatra.

Voor hen, die zich bij dezen dienst willen verbinden, bestaat de gelegenheid zich te richten tot den hoofdredacteur van de Volkslectuur, Kramat 75 te Weltevreden.

In de 12 plaatsen van verkoop te Batavia en Weltevreden zijn steeds 5 bezoldigde personen aanwezig, die toezicht houden op den verkoop.

Te Tegal zijn tengevolge van den rijstverkoop onregelmatigheden voorgevallen in het district Adiwarno.

De bevolking, die geen rijst machtig kon worden, trok in haar geheel op naar den Wedono van het district, met het doel deze tot den rijstverkoop te dwingen.

Het conflict ontstond, volgens den correspondent van de *Sinar Hindia*, doordien er slechts één verkoopgelegenheid bestond, niettegenstaande er duizenden personen waren, die honger leden en rijst noodig hadden. De betoogers konden het niet langer aanzien en aanhooren, dat hunne kinderen om voedsel vroegen en zij niet in staat waren dit te geven, terwijl zij van meening waren, dat de wedono het in zijn macht had om hun tegemoet te komen.

En toen ter middernacht, te ongeveer half 3 uur, er nog dozijnen lieden wachtten om geholpen te worden, kwam het tot een botsing met den verkooper.

De assistent-wedono en de commissaris van politie kwamen met de noodige macht om de orde te herstellen, hetgeen gelukte, hoewel een steen van bui-

ten in de woning van den wedono terecht kwam en het gezicht van den commissaris trof.

En dit alles ter wille van den rijstverkoop, zegt de correspondent.

De Sarikat-Islam Vereeniging mengde zich in zooverre in deze zaak, dat het bestuur aan den Resident van Pekalongan telegrafeerde, met het verzoek een onderzoek in te stellen.

Het achtte zich daartoe verplicht, aangezien het geen vertrouwen had in de onpartijdigheid van de landsdienaren, die het rapport hadden op te maken en in te dienen aan hooger autoriteit.

Volgens het bericht werd door het bestuur beslag gelegd op de aanwezige rijst, welke in handen was van de Chineesche handelaren en was 's morgens ten 6 ure het publiek geholpen.

Ten half 10 ure 's morgens begon de verkoop opnieuw.

Ganden Seta schrijft uit Tegal, dat de rijstverkoopregeling daar ter plaatse ook gebrekkig werkt en telkens aanleiding geeft tot verwikkelingen.

Terwijl de prijs van één picol rijst in de maand September *f* 12 bedroeg, steeg hij in het eind van de maand October tot *f* 16.— per picol en dan was het artikel moeielijk te krijgen.

Den 1en November werd van bestuurswege het bevel uitgevaardigd, dat bij een ieder, die boven den maximum-prijs rijst verkocht, het product in beslag zou worden genomen, waarop de verkoopers den verkoop staakten.

Waar de bevolking gewoon is de rijst bij kleine hoeveelheden aan te schaffen, omdat het geld voor grootere hoeveelheden niet beschikbaar is, daar kan men begrijpen met welke moeilijkheden het volk te kampen heeft.

En aangezien het volk opdrong, was de wedono wel verplicht al het mogelijke in het werk te stellen om rijst machtig te worden.

De gouvernementsrijst mocht nog niet worden verkocht.

Wel werd op 3 November 1919 eene hoeveelheid rijst van 70 picol ten huize van den Patih aan de bevolking verkocht, doch per persoon kreeg men niet meer dan 2 katti voor den prijs van 11 cent.

Boedi Oetomo mocht geen rijst verkoopen, hoewel 800 personen daarop wachtten.

Gelukkig hadden zij nog een voorraad van 1 maand in huis.

Op den duur moet het vertrouwen van het volk in de Regeeringsmaatregelen toch worden geschokt.

Wat is toch de reden, dat de gouvernementsrijst niet wordt verdeeld? vraagt men.

Moet dan daarmede worden gewacht totdat de geheele bevolking honger lijdt?

Tal van personen, die de voorschriften van de groote vasten niet opvolgen en rijst willen eten, zouden gaarne tegen elken prijs dat voedingsmiddel koopen, doch dit is naar het schijnt niet aanwezig.

Hoe die zaak eigenlijk zit, weet de schrijver ook niet, want de politie beweert, dat er voldoende rijst van uit Cheribon wordt ingevoerd, doch dat de Chineesche handelaren tot nadeel van het volk te veel munt slaan uit de omstandigheden.

Zij brengen de rijst binnen en houden die vast en dat is de reden, dat er te Tegal en Brebes gebrek is aan rijst.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Groot China. Ten tijde van de Tjeng-dynastie was men van hoogerhand huiverig zekere deelen van het Chineesche volk in staat te stellen winst te maken, terwijl het aan dagelijksche gevaren bloot stond. Dit is dan ook de oorzaak, dat de zaken in Groot-China gewoonlijk slecht marcheerden en het land zeer gebrekkig door andere nationaliteiten werd geëerbiedigd.

Het is niet mogelijk dit te loochenen, evenmin als men ontkennen kan, dat Groot-China niet in staat is zijne onderdanen in de goede richting te leiden en deze in beweging te brengen, zóódanig dat het land in voorspoed toeneemt en het volk er een rustig levensbestaan geniet.

De schatten van China's bodem zijn geheel of gedeeltelijk in handen van de vreemdelingen, die de voordeelen, welke zij daaruit trekken, ieder naar zijn eigen land overbrengen en hoewel er reeds vele Chineezen zijn, die dit met leede oogen aanzien, zoo zijn ze, wegens hun gebrekkige kennis, niet in staat daaraan paal en perk te stellen.

En al zouden zij nu door eigen arbeid het land willen ontginnen, dan zouden zij toch op het werk van de vreemdelingen stuiten.

Zoo is het nu al gedurende zoo langen tijd geweest, dat, zoowel de bestuurders als het volk, geheel onverschillig zijn voor dezen toestand en zich daarvan weinig aantrekken.

De redenen dat men in China niet tegen de vreemdelingen durft optreden, zijn onder meer:

1e. dat China zelf voelt, dat het over het algemeen niet intellectueel genoeg ontwikkeld is;

2e. gebrekkige gemeenschapszin bij het volk, tengevolge waarvan het bestuur zeer slap is.

En, aangezien het bestuur zóó slap is, zien de vreemdelingen met zekere geringschatting op het volk neer en storen zij zich in het geheel niet aan al de bezwaren, die worden voorgebracht.

Ware het volk krachtiger in zijn optreden en het bestuur minder slap, zonder twijfel zouden de zaken er veel beter voorstaan, in aanmerking genomen, dat China één der uitgestrekste landen der wereld is met groote schatten in den bodem en het grootste zielenaantal.

Wanneer men eens wil weten, zegt T. Chinaman uit Semarang in de *Tiong Hoa-Wi-Sien-Po* van 18 November 1919, hoe brutaal en aanmatigend de vreemdeling ten opzichte van den Aziaat optreedt, dan leze men eens de Chineesche dagbladen en dan zal men tot de overtuiging komen, dat de daarbij gebezigde taal van dien aard is, het allen schijn heeft, dat van de zijde van den vreemdeling twist wordt gezocht met China, louter met het doel om het land nog meer voor hem open te stellen dan nu het geval is.

En in Europa en in Amerika opent de blanke nog meer zijne oogen en schreeuwt het „te wapen voor het Chineesche Gevaar" uit.

Wij, Chineezen, zegt de schrijver, moeten om die reden waakzaam zijn, want als het Westen en Amerika opnieuw in beweging komen, dan zullen ons nog veel grootere gevaren te wachten staan dan die, welke wij tot heden hebben doorgemaakt.

Wel is waar tracht China door de oprichting van scholen en verbetering van het onderwijs thans hooger op te komen en gelukt dit ook wel ten deele, doch deze evolutie staat nog in het teeken van den boom, die vruchten moet afwerpen.

Wil men dit laatste bevorderen, laten de Chineezen dan niet half-weg blijven staan, doch in alle zaken eensgezind zijn, opdat zij gezamenlijk kunnen werken aan den opbouw van het Chineesche Rijk.

Het brutaal optreden van Japansche soldaten in Shantung. In verband met het boven medegedeelde over het optreden van de vreemdelingen in Groot-China, viel de in de „Pewarta Soerabaja" van 20 November 1920 voortgebrachte klacht op over het brutaal optreden van de Japansche soldaten, die in Shantung in garnizoen liggen en ten gevolge waarvan de Chineesche bevolking, die daaraan niets schijnt te kunnen doen, in een wanhopigen toestand verkeert.

De Japanner schijnt van meening te zijn dat, aangezien het Chineesche volk een zacht Oostersch volk is, hij daarmede kan doen zooals hem goeddunkt.

En die stemming is er niet beter op geworden sedert aan den Japanner in het district Pou-Shan-Siou niet toegestaan werd dáár ter plaatse een glasfabriek op te richten.

Zoo drong, nu eenigen tijd geleden, een groep Japanners, gesteund door Japansche soldaten, de kerk te Fang-Taij-San binnen en joegen den dienstdoenden geestelijke er uit. De kerk werd daarna omver gehaald en richtten de Japanners dáár een eigen gebouw op.

Verder werd de Chinees Kuo-Tat-Shan door eenige Japansche soldaten gekweld om reden hij in zijn dorp

iets niet goed scheen te hebben gedaan, en, hoewel hij vergiffenis vroeg, ontving hij toch met een scherp wapen een slag tegen zijn hoofd. Hij riep toen om hulp, doch kreeg opnieuw met een scherp wapen zoovele wonden dat hij het aflegde.

De bevolking van Shantung is over dit gebeurde zeer ontstemd en heeft de hulp ingeroepen van het Chineesche bestuur, opdat dit bij de Japansche Regeering tegen zulk een schandelijk hardhandig optreden kunne protesteeren.

Een oordeel van de Redactie der „Sinar Sumatra" over de Chineezen in Ned.-Indië. In de „Perniagaän" van 18 November 1919 komt Si Meong op tegen eene beschuldiging, welke door de Redactie van de „Sinar Sumatra" tegen de Chineezen in Ned.-Indië is ingebracht, als zouden deze bij behartiging van de volksbelangen meer streven naar het verkrijgen van lof dan het vervullen van een plicht.

En zij vergeten daarbij, dat zulk een lof van het publiek te vergelijken is met de rook, die in het luchtruim verdwijnt.

De Redactie wijst er op, dat de groote Chineesche wijsgeer Khong Tjioe leert dat elke daad, hetzij een goede of een kwade, afhangt van het gevoel dat de persoon beheerscht op het oogenblik, dat hij de daad verricht en dat deze les geheel overeenstemt met de gedachte van den wijsgeer Plato, die zegt dat men eene handeling eerst dan *goed* kan noemen als zij wordt verricht door een persoon, die het als een *plicht* beschouwt de daad te volvoeren.

Verder leeraart de profeet Khong Tjioe dat zij, die den lof najagen van de dorpsgenooten, de dieven zijn van *het Goede*.

En tot die dieven van *het Goede* rekent de Redactie vele Chineezen en vooral zij, die de leiders zijn van vergaderingen.

Deze vergaderingen kunnen eerst dan een behoorlijk karakter dragen, wanneer deze leiders werkelijk de belangen van de vereeniging bevorderen en afzien van de behartiging van het eigenbelang.

Dat Si Meong tegen deze beschuldiging opkomt is verklaarbaar.

Hij zegt daarbij, dat de Redactie van de „Sinar Sumatra" blijkbaar de eigenschappen van den enkelen mensch goed heeft bestudeerd, doch dat hij faalt wanneer hij generaliseert en alle Chineezen over dezelfde kam scheert.

Si Meong erkent gaarne dat hij niet op de hoogte is van al de opstellen over de wereldsche zaken die dagelijks verschijnen, doch dat feit neemt niet weg dat hij wel weet dat de door de Redactie van de „Sinar Sumatra" toegekende eigenschap aan de Chineezen niet alleen of in het bijzonder bij hen voorkomt.

Het is eene eigenschap, die aan alle menschenrassen eigen is en als er ooit sprake is van het behartigen van het Eigenbelang door de verschillende rassen, dan behoeft de Mongool zeker niet in de eerste rij te staan.

LITERATUUR-OVERZICHT.

De Indische Gids.

De hoofdredacteur opent de Febr.-afl. met een beschouwing van de belangrijkste gebeurtenissen en verschijnselen in Oost- en West-Indië gedurende het jaar 1919. — Dr. J. W. Gunning beantwoordt het artikel van Dr. Bonebakker (I. G. Dec. 1919) over volksonderwijs in Indië, in verband met landbouw en bedrijf. — De hr. J. Kreemer (Archivaris van het Atjeh-Instituut) geeft een overzicht van de huidige samenstelling en de inkomsten van het Landschapsbestuur in het gewest Atjeh en Onderhoorigheden, voorafgegaan door aanteekeningen van historischen aard. — Overigens de gewone maandelijksche rubrieken: Varia. — Revue van brochures enz. — Koloniale literatuur. — Wetenschap en industrie. — Bibliographie van Oost- en West-Indië, door W. C. M.

Nederlandsch-Indië. Oud en Nieuw.

In de Febr.-afl. wijdt de hr. J. Koning waardeerende woorden aan den nieuwen Minister van Koloniën, Zijne Excellentie S. de Graaff (met portret). — De hr. J. A. Loeber Jr. besluit zijn kwistig geïllustreerd artikel over bamboe-ornament van Nederlandsch Nieuw-Guinea. — R. M. A. Soorjo Poetro geeft een voorloopige mededeeling omtrent het nieuwste systeem van Javaansch notenschrift. Ten slotte wijdt K. W. L. B. een serieuse bespreking (met illustraties) aan het werk van W. N Beaver: Unexplored New-Guinea.

Economisch-Statistische Berichten.

In de Nos. van 4 en 11 Febr. vervolgt Mr. J. W. Ramaer zijn verhandeling over de „Nieuwe belastingen in Ned.-Indië" (het eerste gedeelte verscheen in Econ.-St. Ber. van 12 Nov. '19). Schr. levert een welsprekend betoog — dit is de hoofdzaak zijner beschouwingen — dat het Europeesche, in Indische cultuurondernemingen belegd, kapitaal te zwaar wordt belast in de belastingvoorstellen der Indische Regeering.

De Ingenieur.

No. 7 bevat den geïllustreerden tekst eener voordracht van ir. A. A. Meijers over den aanleg en de exploitatie van de haven van Soerabaja. — De ir. R. A. van Sandick bespreekt met enkele woorden de voltooiing der spoorwegverbinding Koeta Radja—Medan; na jaren van strijd over de wijze waarop deze verbinding tot stand moest komen, is de door de Deli Spoorweg-Maatschappij begeerde oplossing gekozen.

In- en Uitvoer.

Het nummer van 28 Jan. bevat een uitvoerig opstel van den hr. L. van Itallie: „Voorziening in de behoefte aan vaste plantenvetten". Schr. brengt hierin o.m. ter sprake de beteekenis der cultuur van cocos- en oliepalmen in Ned.-Indië, omdat de uit beide te bereiden vetten zich in hooge mate bruikbaar toonen voor spijsvetbereiding en ook voor industrieele toepassingen. — In hetzelfde nummer geeft de hr. Schmülling een beredeneerd overzicht van het Verslag der Handelsvereeniging te Medan over het jaar 1918.

No. 6 (van 11 dezer) heeft, behalve het vervolgartikel over de Nederlandsch-Indische vezelstoffen, een bijdrage van den hr. v. d. Waals: De kansen van een sago-industrie in Ned.-Indië. Als uitgangspunt neemt schr. het verschijnsel dat jaarlijks eenige millioenen kilogrammen ruwe sago en gezuiverde sago uit Ned.-Indië naar Singapore worden vervoerd, om daar ter plaatse hoofdzakelijk tot paarl-sago te worden verwerkt alvorens doorgezonden te worden naar Europa. Terecht noemt de schr. het een onlogische toestand, dat Ned.-Indië met zijn enorme sagoproductie een industrie in den vreemde in leven houdt, terwijl de Indische Regeering zelf zoekt naar middelen om de oprichting van Indische industrieën te bevorderen.

Weekblad voor Indië.

Onder het opschrift „Wetenschappelijk onderzoek in Nieuw-Guinea in vroeger jaren" schrijft C. N. in No. 39 een artikel (hetwelk vervolgd zal worden) over de verrichtingen van de zgn. „Natuurkundige Commissie", welke in 1826 werd uitgezonden en in haar onderzoek ook Nieuw-Guinea betrok. Deze expeditie werd tevens dienstbaar gemaakt aan het vestigen van een post op Nieuw-Guinea. — In hetzelfde nummer nog: „Jachtschetsen in de Padangsche Bovenlanden", door M. W.

The Dutch East-Indian Archipelago.

Onder tal van kleine stukjes bevat No. 28 van dl. II een aan de „Japan Advertiser" ontleend artikel van H. C. Buurman: „Old Japanese Dutch relations", naar aanleiding van het onlangs door baron Van Asbeck aan Nagasaky en Hirado gebracht bezoek.

Algemeen Landbouw-Weekblad voor Ned.-Indië.

Oorspronkelijke bijdragen in No. 27: Algemeene plantenteelt. Inleiding, door A. de Koning. — Uit veld en dessa. Bijplanting van ananas, door Dessaman. — Veeverzekering, door J. F. C. Raabe. — De rubriek landbouwberichten uit Indische bladen bevat o.a.: De „dag" van de Deli-Maatschappij (naar aanleiding van de viering van het 50-jarig bestaan), door Omega. — Arbeidsregeling van de cultures. — Chineesche koelie-immigratie.

Treubia.

Afl. 3 van deel I van dit nieuwe periodiek [1]) wordt geheel in beslag genomen door eene geïllustreerde bijdrage van den hr. W. Reuter, getiteld: „An account of a finbackwhale (Balaenoptera spec.), which was washed ashore on the South-coast of the Preanger Regencies in December 1916."

Nationale Staatkundige Gids.

No. 37 bevat een artikel over de „Politiek der Koloniale regeering", zijnde een kritiek op hare houding tegenover de inlandsche beweging, welke door schr. te zwak en te slap wordt genoemd. — In No. 39 een kri-

[1]) De volledige titel is: Treubia. Recueil de travaux zoologiques, hydrobiologiques et océanographiques. (Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel. 's Lands Plantentuin).

...tische bespreking van het opstel van den hr. Koch (Gids Jan. '20), getiteld „Koloniale problemen".

Orgaan van de N.-I. Officiersvereeniging.

Hoofdzakelijke inhoud der Dec.-afl.: Im memoriam Generaal Spruyt. — De Barisankorpsen op Madoera (vervolg), door S. Prins. — Beperking van den militairen groet, door S. S. — Het bevorderen van de kameraadschap en het saamhoorigheidsgevoel, door Paideia. — De Inlandsche militie (uit den Volksraad). — Verwaarloozing van graven (van gesneuvelde militairen). — Bezoldiging van officieren-magazijnmeester, door Magazijnmeester.

Locale Belangen.

De hr. D. J. A. Westerveld publiceert in afl. 13 het eerste gedeelte van een opstel „Een belangrijke beslissing voor woningbouwvereenigingen", handelend over de werkzaamheden van de woningvereeniging „Semarang". — Verder vindt men in deze afl. nog bescheiden met betrekking op de instelling der Regentschapsraden en op de straatverlichting van de gemeente Semarang.

Departement van den Landbouw in Suriname.

Het door dit Departement uitgegeven Bulletin No. 37 is getiteld: Eenige opmerkingen over de bestrijding van insecten, schadelijk voor Liberiakoffie, door A. Reijne. (I. Bestrijding van groene schildluis in Liberiakoffie; II. Een lastige mier in de Liberiakoffie; III. De koffiethrips).

De Indische Mercuur.

Inhoud van No. 7. Staatslandbouwondernemingen in Indië, door A. E. J. Bruinsma. (Schr. wijst op de voordeelen van staatsexploitatie, vreest geen concurrentie (althans geen doodende) met particuliere ondernemingen en oppert het denkbeeld om staatslandbouwondernemingen op eenigszins groote schaal dienstbaar te maken aan de vorming van Indische, speciaal Inlandsche, oud-leerlingen der landbouwscholen voor de bekleeding van hoogere en lagere betrekkingen op landbouwondernemingen). — Invloed van het bolsjewisme op de suikerindustrie in Rusland, voornamelijk in de Oekraine. — Rubbercultuur in Indo-China. — De overzeesche handel na den oorlog. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken, benevens een van het Kol. Instituut (afdeeling Handelsmuseum) uitgaande opgave van literatuur over vetten, oliën en wassen.

De Banier.

Onder den titel „Over de persoonlijke verhouding van Indiërs en Europeanen van Engelsch-Indië" geeft men in No. 2 van „De Banier" het eerste gedeelte eener vertaling van een opstel in „The International Review of Missions". — Verder bevat dit nummer o.m. het standpunt der Indische Regeering (gericht bij schrijven van den eersten gouv.-secretaris, aan de gemeenteraden) inzake decentralisatie van het onderwijs (wordt vervolgd).

Archief voor de Suikerindustrie in Ned.-Indië.

In afl. 45 geeft de heer W. C. Dickhoff evenals in vorige jaren een schatting der Java-suikerproductie, oogst 1919, en der beplante oppervlakte voor campagne 1920. — Afl. 46 brengt eene beschouwing van Mr. A. S. Hirsch: Het rietbranden-vraagstuk in den Volksraad en in de praktijk.

Tevens zij de aandacht gevestigd op het jubileumnummer, weliswaar gedateerd Mei 1918 (25-jarig bestaan van het tijdschrift), doch naar het schijnt, hier te lande eerst heel kort geleden bekend geworden, waarin o.a. de volgende bijdragen geplaatst zijn: Geschiedenis van het Archief voor de Suikerindustrie in Ned.-Indië, door W. C. Dickhoff. — Necrologieën (J. C. Boot, R. J. Bouricius, J. J. Hazewinkel, E. Kersten, J. D. Kobus, S. C. van Musschenbroek, Dr. H. Winter). — Over Suikerrietgronden in de afdeeling Demak, door C. J. van Lookeren Campagne. — 18 jaar onderlinge fabricatie-contrôle, door Carp. — Terugblik, door J. M. Delfos. — Het watergehalte der ware eindmelasse, door Dr. H. C. Prinsen Geerligs. — Herinneringen, door W. H. Th. Harloff. — Het vraagstuk der serehziekte, door S. A. Arendsen Hein. — De opleiding tot suikerfabrikant, door W. de Waard. — Rietzaaien voorheen en thans, door Prof. Dr. F. A. F. C. Went.

Tijdschrift voor Economische Geographie.

Het jongste nummer (Jan.-Febr. '20) is samengesteld uit een aantal bijdragen, uitgegeven ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan der Nederlandsche Vereeniging voor Economische Geographie. Slechts enkele dezer bijdagen hebben rechtstreeks betrekking op Indië, n.l.: De Ned. Ver. voor Economische Geographie. 17 Dec. 1909—17 Dec. 1919, door Prof. Dr. H. Blink; en De economische geographie der koloniën, door Mr. J. C. Kielstra.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Inhoud van afl. 46: De zwervende stammen in Borneo's oerwouden (vervolg), door N. — Patrouilleleven. Atjeh (vervolg), door M. A. van der Lijke. — De thuiskomst (slot), door M. C. Kooij-van Zeggelen.

Indisch Tijdschrift voor Spoor- en Tramwegwezen.

De hr. H. van Tongeren publiceert in No. 10 van jaargang VII een met tal van teekeningen en een kaartje verduidelijkt opstel over de voornaamste kunstwerken in het baanvak Seulimeum—Gedeh Breuë van de Atjehtram. Verder bevat dit nummer, behalve eenige bijdragen van zuiver technischen aard, het vervolg van S. A. Reitsma's beschouwingen: Eenige bladzijden Indische spoorwegpolitiek. 10. De voorgeschiedenis der Indische spoorwegen (vervolg).

* * *

Ten slotte nog enkele titels (in hoofdzaak ontleend aan de lijst van aanwinsten der boekerij van het Dep. van Koloniën over Januari 1920).

Stofbestrijding en wegenaanleg, door W. de Haan (Indisch Bouwkundig Tijdschrift, 30 Nov. 1919).

De weg naar Indië en de Kaap de Goede Hoop in de 17e eeuw, door C. J. Wijnaendts Francken (Aanteekeningen van het verhandelde in de Sectie-vergaderingen van het Provinciaal Utrechtsch Genootschap van K. en W. 1919).

Verslag der Staatsspoor- en Tramwegen in Nederlandsch-Indië over het jaar 1917. Deel II. (Weltevreden, Landsdrukkerij).

Handleiding ten dienste van de Inlandsche bestuursambtenaren op Java en Madoera. No. 24 B. B. Vuurwapenen, buskruit en munitie. A. In- en uitvoer. B. Bezit, vervoer en handel. (Batavia, Ruygrok en Co.).

Bijdrage tot de ontleding van het Inlandsch landbouwbedrijf. Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel. Mededeelingen van den Landbouwvoorlichtingsdienst No. 3. (Batavia, 1919).

IJzererts in Ned.-Indië. Verslagen en mededeelingen betreffende Indische delfstoffen en hare toepassingen. No. 7. (Weltevreden, 1919).

Korte gids voor de tempelbouwvallen in de Prambanan-vlakte, het Diëng-plateau en Gedong Sanga, door Dr. M. Lulius van Goor. Met 8 foto's en 7 kaarten. Oudheidkundige dienst in Ned.-Indië. (Weltevreden, 1919).

Afvoer van faecaliën in de tropen middels rottingkelders met bodemreiniging. Samengesteld bij de afd. G. van het Departement der Burgerlijke Openbare Werken. (Weltevreden, 1919).

Inleiding tot de volkenkunde van Nederlandsch-Indië, door J. C. van Eerde. Volksuniversiteitsbibliotheek No. 1. Met drie kaarten. (Haarlem, Erven F. Bohn, 1920).

Verbetering.

In het vorig overzicht is een domme vergissing begaan, gevolg van oppervlakkig lezen. De lezers van het onder het hoofd „Onze Eeuw" geplaatste stukje moeten wel verbaasd gestaan hebben over die onzinnige verwarring van Boroboedoer en Mendoet.

Suriname.

Zooals het Voorloopig Verslag van de Eerste Kamer deed verwachten is de Memorie van Antwoord betreffende de Surinaamsche begrooting voor 1920 een lijvig stuk geworden. Wij kunnen daaruit slechts eenige grepen doen:

De opvatting van de leden, die voor het houden van algemeene beschouwingen ten aanzien van het onderwerpelijk wetsontwerp geen aanleiding vonden, eerbiedigende, meent de Minister te moeten opkomen tegen de aan de mededeeling daarvan vastgeknoopte opmerking, die de gedachte zou kunnen wekken alsof van bestuurszijde niet is gestreefd naar de verbetering van toestanden in Suriname. Het tegendeel is waar; intusschen maakt reeds de ongunstige geldelijke toestand, waarin de kolonie verkeert nog afgezien van andere omstandigheden, het raadzaam behoedzaamheid te betrachten bij het beramen

van ingrijpende maatregelen.

Den Minister is van eene „betreurenswaardige verhouding" tusschen opperbestuur en koloniale staten niets bekend. Met de Staten heeft de Minister van Koloniën trouwens geen rechtstreeksche aanraking.

De juistheid van de opmerking, dat de Staten-Generaal dit jaar op onvolledige wijze omtrent de begrooting werden ingelicht, mag de Minister niet toegeven.

Ondanks de door eenige leden der Kamer op zijne houding ten deze uitgeoefende critiek zal de Minister zich verplicht zien zich ten aanzien van onderwerpen, die diep gaande studie van Surinaamsche toestanden vereischen in den eersten tijd nog met zeker voorbehoud uit te spreken. Te meer nu het tijdelijk verblijf in het moederland van den Gouverneur der kolonie mogelijk tot besprekingen zal leiden, waarbij omtrent de hoofdlijnen van bestuur nieuwe gezichtspunten worden geopend. Gemis aan waardeering van den arbeid zijner ambtenaren mag in die houding allerminst worden gezien. Daarin teekent zich alleen af de wensch om belangrijke beslissingen niet anders dan na rijp overleg met die ambtenaren, zooveel mogelijk naar eigen inzicht te nemen.

Ook zonder de instelling van een commissie van deskundigen staat het den Minister vrij ook buiten commissoriaal verband deskundig advies in te winnen, een hulpmiddel waartoe zijn ambtsvoorgangers meermalen zijn overgegaan. Ook hij zal niet nalaten, waar noodig, de hier te lande te verkrijgen voorlichting in te roepen.

Aan de ongunst der tijden is het in hoofdzaak te wijten, dat de Gouverneur door hem overwogen belangrijke voorstellen, die zouden kunnen leiden tot vermeerdering der productie, tot toeneming van de bevolking en tot verhooging van de middelen der kolonie, nog niet aan de orde heeft kunnen stellen. De te dezen aanzien met den heer Staal te voeren besprekingen zullen voor den Minister den grondslag vormen voor de met betrekking tot de kolonie in de toekomst te voeren geldelijke en economische politiek.

De Minister kan niet toegeven dat de vertraging die de definitieve regeling van de bauxietexploitatie in de kolonie heeft ondervonden „door toedoen van het Departement van Koloniën" (zooals het in het Voorloopig Verslag wordt uitgedrukt), aan de kolonie groot nadeel heeft toegebracht en aan de schatkist aanzienlijke baten heeft doen derven.

Ten gevolge van noodzakelijk gebleken overleg met den Gouverneur en met de bij de bauxiet-winning betrokken Amerikaansche onderneming — waarvan de vertegenwoordigers in den nazomer van 1919 hier te lande aankwamen — is een beslissing hieromtrent niet eerder mogelijk geweest.

De Minister moet tot zijn leedwezen verklaren, dat hij nog niet in de gelegenheid is geweest zich een oordeel te vormen over het voorstel der Suriname-Commissie betreffende splitsing der koloniale begrooting en hetgeen daarmede verband houdt.

De beslissing omtrent eene algemeene herziening van de ambtenaarssalarissen zal zooveel mogelijk worden bespoedigd. De moeilijkheid, die zich bij die herziening voordoet, betreft in hoofdzaak de dekking van de daaruit voortvloeiende uitgaven. De Minister acht het n.l. niet wenschelijk om daartoe alleen de Rijksbijdrage te doen bezigen; een behoorlijk deel van die kosten moet in de kolonie worden opgebracht.

De Minister zal de bijzondere aandacht van den Gouverneur vragen voor de aanbevolen maatregelen ter bevordering van de inheemsche industrie, voor het verspreiden op ruimere schaal van een in het Engelsch te stellen handboek voor de kolonie, ten aanzien van een wetenschappelijk onderzoek naar de ethnologie der aldaar voorkomende Indianen en ten aanzien van het officieel gebruik van afzonderlijke wapens voor de koloniën Suriname en Curaçao.

Omtrent een deskundig onderzoek van landswege naar de ontginbaarheid van de in de kolonie aangetroffen vindplaatsen van ijzererts zal waarschijnlijk eerlang eene beslissing worden genomen.

Het ligt niet in het voornemen van den Minister door het verleenen van geldelijken of moreelen steun van landswege eventueele nieuwe proefnemingen met kolonisatie van Nederlandsche landbouwers in Suriname te bevorderen, zoolang de mogelijkheid van welslagen niet stellig is aangetoond.

De Minister zal gaarne de aandacht van den Gouverneur vragen voor de aanbeveling om proeven te doen nemen met aanplant van enkele nieuwe gewassen en voor de vraag of bevordering van den bouw van een Gouvernementssuikerfabriek op coöperatieven grondslag hernieuwde overweging verdient.

De onderhandelingen om de totstandkoming van een station voor draadlooze telegrafie te Paramaribo te bevorderen, zijn weder opgevat. Al leiden deze onderhandelingen binnenkort tot een gunstig resultaat dan zal toch in verband met den tijd, voor de vervaardiging, verzending en oprichting gevorderd, de inrichting van het station in dit jaar niet kunnen worden te gemoet gezien.

Bevordering van de rijstcultuur in Suriname was vóór en tijdens den oorlog een onderdeel van het werkprogram van het Departement van den Landbouw, dat niet zonder succes ten uitvoer werd gebracht. Deze cultuur is thans zoodanig in omvang toegenomen, dat de kolonie in de naaste toekomst in eigen behoefte aan rijst kan voorzien. Verdere uitbreiding der cultuur is dus alleen voor den uitvoer van rijst van belang.

Voor de bestudeering van vraagstukken, met bevloeiing van landbouw-complexen samenhangend, zal de nieuw aan te stellen ingenieur-agronoom de aangewezen man zijn. Tot voor kort betroffen de op den voorgrond tredende vraagstukken meer de ontwatering van landbouwgronden dan de irrigatie.

De Minister is geen voorstander van het blijvend heffen van opcenten op sommige belastingen. Gaarne zal hij zijn aandacht wijden aan het aanbevolen denkbeeld om tot eene volledige herziening van het bestaande belastingstelsel over te gaan, al meent hij voorshands dat het middel van partieele herziening spoediger tot het doel, de versterking van de gewone koloniale inkomsten, zal leiden.

* * *

Onder den naam van „Srinam Bharath Uday Pres" zal met ingang van Januari 1920 worden uitgegeven een nieuwsblad met medewerking van de Britsch-Indiërs in Suriname.

Het zal in Hindostaansche karakters (Dewa Nagri) worden gedrukt voorloopig 2 keer per maand. Nu en dan zullen stukken in het Hollandsch en Engelsch worden opgenomen.

Eigenaar: Pandit Chandrsekhar Sharma.

Redacteur: Shiwnandan Tripathi.

Curaçao.

Consulaatwezen.

Op 6 Dec. l.l., wij hebben er destijds melding van gemaakt, stelde de heer Van Kol schriftelijk in de Eerste Kamer den Minister van Koloniën eenige vragen over de behartiging der economische-, handels- en scheepvaartbelangen van Nederland en zijne koloniën in en om de landen der Amerikaansche Middelzee. Aangedrongen werd op versterking van het Nederlandsche consulaatwezen in West-Indië. Het na twee maanden ontvangen antwoord luidt:

„Reeds in den loop van 1917 hebben de toenmalige Ministers van Buitenlandsche Zaken en van Koloniën overleg gepleegd ten aanzien van de beantwoording van de vraag, op welke wijze handel en scheepvaart tusschen Nederland en de Nederlandsch West-Indische koloniën zouden kunnen worden bevorderd en aan de belangen van den kolonialen handel steun zou zijn te verleenen.

Tot uitzending naar West-Indië van een ervaren

consulair ambtenaar, ten einde ter plaatse het onderwerp, alsook eenige meer naar voren tredende vraagstukken van politiek-economischen aard, met betrekking tot de Nederlandsche Bovenwindsche eilanden in studie te nemen, werd overeenstemming verkregen. De oorlogstoestand en de stremming van het verkeer, die daarvan het gevolg was, hebben echter stoornis veroorzaakt in den consulairen dienst en belemmerend gewerkt op de uitvoering van die plannen. Eerlang zal, naar dezerzijds gehoopt wordt, de voorgenomen uitzending kunnen plaats vinden. De door evenbedoelden consulairen ambtenaar in te dienen rapporten zullen den grondslag vormen voor de overweging van eventueel verder van regeeringswege te nemen maatregelen van bijzonderen aard."

Men vraagt zich af, waarom over dit weinig positiefs brengende antwoord 68 dagen is gedacht.

* * *

Aan de Memorie van Antwoord der Eerste Kamer ontleent de „N. R. Ct." het volgende:

De minister deelt mede, dat de gouverneur inderdaad eene commissie heeft benoemd om onderzoek te doen naar de maatregelen, welke ter verbetering van de koloniale middelen behooren te worden genomen. Of daartoe eene volledige hervorming van het eerst in 1908 grondig herziene en opnieuw geregelde belastingstelsel noodzakelijk is, acht de minister niet aan twijfel onderhevig. Naar hij meent, zal waarschijnlijk met eene nadere regeling van de grondslagen der heffingen kunnen worden volstaan.

De minister zal na kennis te hebben genomen van de inzichten van den gouverneur, welke hij eerlang tegemoet ziet, gaarne de vraag overwegen, of de behoefte aan eene wijziging van het Regeeringsreglement om te geraken tot eene herziening van de samenstelling van den Kolonialen Raad, van zoo dringenden aard is te achten, dat het niet wenschelijk is daarmede te wachten totdat eene algemeene herziening van het reglement aan de orde kan worden gesteld.

Bij de overweging van de vraag of het gewenscht is in het bestuur der kolonie eene administratieve scheiding tot stand te brengen in dien zin, dat voor de bovenwindsche eilandengroep een rechtstreeks onder het opperbestuur staand gouverneur wordt aangesteld, dient rekening te worden gehouden met de zeer aanzienlijke kosten, die zulk een maatregel zou medebrengen en met het gering aantal inwoners dier eilanden. Er zouden dan ook niet zeer dringende redenen moeten worden aangevoerd om zulk een maatregel aannemelijk te maken.

Er bestaat naar de meening van den minister geen redelijke grond voor den geopperden twijfel of tijdens de oorlogsjaren wel altijd voldoende maatregelen zijn genomen om in de behoefte aan levensmiddelen te voorzien.

De minister acht het aan twijfel onderhevig, of de door sommige leden aanbevolen invoering van een sociale wetgeving, beoogende de bescherming van de arbeiders, de emigratie zal vermogen tegen te houden.

De minister zal het oordeel van den gouverneur vragen over de van de oprichting van waterschappen te verwachten voordeelen.

De aanplant van stroo leverende palmen in Suriname is nog niet voldoende gevorderd om den uitvoer van stroo naar Curaçao in hoeveelheden van eenige beteekenis mogelijk te maken.

Aan de behoefte aan voorlichting op landbouwkundig gebied op de bovenwindsche eilanden zal, naar de meening van den minister, voorloopig voldoende worden tegemoet gekomen door uitzending van een praktisch onderlegd deskundige, die op zijn reis daarheen vermoedelijk een der nabij gelegen Engelsche eilanden zal bezoeken om zich op de hoogte te stellen van de uitoefening van het landbouwbedrijf aldaar.

De minister zal gaarne met den gouverneur in overleg treden over den door den heer Mörser Bruins in een lezing behandelde vraagstukken in verband met de verbetering van den landbouw en de veeteelt.

Het onderzoek naar de mogelijkheid om Willemstad van een drinkwaterleiding te voorzien, wordt voortgezet.

Ten aanzien van de regeling van de drinkwatervoorziening elders op dien voet deelt de minister de vrees van zijn ambtsvoorganger, dat de verwezenlijking daarvan op het kostenbezwaar zal afstuiten.

De verbetering van de haventoestanden op het eiland Aruba heeft de aandacht van den gouverneur.

Wij veronderstellen, dat die waterschappen-kwestie min of meer een canard is. In het V. V. was in overweging gegeven, om ook voor Curaçao waterschappen op te richten, en aldus door samenwerking der „gegadigden" meer kracht te kunnen uitoefenen. „Gegadigden?" Waartoe? Zou hier niet aan verwarring met Suriname moeten gedacht worden. (Zie „De West-Indische Gids" Dec. 1919, No. 165).

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen

Spitsbergen aan Noorwegen.

Onlangs is een overeenkomst gesloten tusschen Groot-Brittannië, Italië, Denemarken, Zweden, Noorwegen, de Ver. Staten, Japan en ons land, waarbij Spitsbergen aan Noorwegen is toegewezen, onder waarborgen van vrij verkeer voor andere landen. Nu heeft Tsjitsjerin, de commissaris van buitenlandsche zaken der Sovjet-regeering, tot Noorwegen, Groot-Brittannië, Italië, Frankrijk, de Ver. Staten en Japan een protestnota gericht, omdat dit besluit genomen is zonder Rusland daarin te kennen. Het gaat echter niet alleen om die formeele tekortkoming, blijkbaar zou Rusland zelf ook aanspraken op 't groote eiland in den Noordelijken IJszee hebben willen doen gelden. De nota zegt, dat alle belanghebbende staten vroeger het standpunt hebben ingenomen, dat Spitsbergen niemands land was en dat in het bijzonder Noorwegen dit herhaaldelijk heeft verklaard. Maar dan volgt ook, dat Rusland zeer groote belangen heeft bij de jacht, de visscherij en de mijnen en er niet aan denkt een regeling te erkennen, van wier totstandkoming het uitgesloten is geworden.

Wat is de Monroeleer?

Onder de vele onduidelijkheden van het Volkenbondsverdrag behoort ook het noemen van de Monroeleer in art. 21. Ieder weet zoo in 't algemeen dat deze zegt: „Amerika voor de Amerikanen", maar niemand weet de eigenlijke draagkracht van die leer en die leuze. Die onzekerheid bestaat niet alleen bij de oningewijden, maar de Amerikaansche staatslieden weten zelf niet hoe zij 't er mee hebben. Zoo heeft Paradès, minister van buitenlandsche zaken in de republiek S. Salvador, zich tot de regeering te Washington gewend om een juiste bepaling van de Monroeleer te krijgen, nu deze in 't verdrag is opgenomen en daardoor algemeen geldend recht wordt. Hij wijst erop, dat volgens de staatssecretaris Root: „de Monroeleer gegrond is op het recht van 't N. Amerikaansche volk om zich zelf als natie te verdedigen; zij kan niet worden toegepast op alle volken van Amerika of op verscheidene hunner." Die beperking tot N. Amerika kan de bedoeling niet wezen, meent Paradès, maar daar zij door een gezaghebbend staatsman verkondigd werd, maakt zij een juridisch nauwkeurige bepaling te meer noodig.

Nog iets à propos van de Monroeleer.

Bij de opvatting van de uitbreiding van de Monroeleer tot Z. Amerika ligt 't in die lijn, de koloniën die Europeesche staten in dat werelddeel hebben, ook gaarne te ver-Amerikaniseeren, aangezien daardoor de kans op bemoeienis van Europeesche regeeringen met Amerikaansche aangelegenheden vermindert. Die uitbreiding van die opvatting brengt tevens mee, dat N. Amerika zich wel mag bemoeien met aangelegenheden Midden- en Z. Amerika betreffende zonder herinnerd te worden aan het: wat gij niet wilt dat u geschiedt, doe dat ook een ander niet. Dat die opvatting de in N. Amerika heerschende is, kan al afgeleid worden uit het bericht in ons vorig nummer over het voornemen tot overname van de Schildpadeilanden van Ecuador, alsook uit de pogingen van Amerikaansche zijde herhaaldelijk aangewend om Europeesche bezittingen in 't eilandengebied van de golf van Mexico of op 't vasteland van Zuid-Amerika onder de vlag van de Ver. Staten te brengen.

Zijn dergelijke geruchten opgekomen en weersproken over de Ned. koloniën in de West; heeft de Britsche minister onlangs in het Lagerhuis op een interpellatie terzelfder zake geruststellend mogen antwoorden, nu is de beurt weer aan Frankrijk.

Volgens een artikel in de „Chicago Tribune" zou er

over gedacht worden, door den verkoop van Fransch-Guiana, Guadeloupe en Martinique aan de Ver. Staten, de Fransche valuta te herstellen. Dat is als voldoende ernstig beschouwd om 't kamerlid voor Guadeloupe H. Bérenger er toe te brengen in een brief aan Poincaré heftig tegen een dergelijke gedachte op te komen. De koloniën hebben het hare bijgedragen tot „de schitterende overwinning", deze zou bezoedeld worden door een verkoop van hare bewoners, Fransche onderdanen.

Daar de betrokken ministers er zich altijd toe bepalen slechts het standpunt der eigen regeering te vertolken, hetgeen doorgaans geschiedt in den vorm van een verzekering dat men geen duimbreed zou willen verkoopen, is daaruit niet met zekerheid op te maken, in hoever van Washington uit getracht wordt van den geldnood der Europeesche staten partij te trekken om in 't bezit te komen van koloniën, die voor de bezitters uit een economisch standpunt beschouwd, veelal weinig waarde hebben, ja soms financieele lastposten te zijn. Maar daar, naar wij ons herinneren, niet uitdrukkelijk tegengesproken is dat dergelijke aanzoeken gedaan zijn lijkt 't ons, dat er toch wel iets en misschien veel van waar is. Wij meenen ook in de geslaagde onderhandelingen met de Deensche regeering en in de officieel erkende met die van Ecuador aanwijzigingen te zien voor de groote waarschijnlijkheid, dat de Ver. Staten ten deze in stille actie zijn. Wij zouden dit ook zeer verklaarbaar vinden. Bij 't solidariteitsgevoel van 't Pan-Amerikanisme ligt er iets vervelends in stukken van Amerika als koloniaal gebied van Europeesche mogendheden te zien. Komt 't denkbeeld van den Volkerenbond tot zijn recht, dan wordt thans de landenverdeeling voor lang geconsolideerd; thans is dus 't oogenblik er nog om over wijzigingen te spreken. Zakenmenschen, als de Amerikanen zijn, trachten zij van den juist bestaanden geldnood in Europa partij te trekken. Wij vinden, zeggen wij, dit zeer goed verklaarbaar. Doch daarmede is geenszins gezegd, dat de wederpartij daarom ook maar op 't aanbod moet ingaan. Bij haar wegen andere argumenten en motieven, die niet in dollars uit te drukken zijn, en die juist daarom niet in een koopsom zijn om te zetten.

Dezelfde overweging, dat de landsgrenzen meerdere vastheid kunnen krijgen door den Volkerenbond, kan de koloniale mogendheden ook tot steun strekken bij hare weigering om op Amerika's voorstel in te gaan. Kon de zwakke toegeven uit vrees anders toch eens gedwongen te worden om zonder vergoeding af te staan, wat hij nu nog „voordeelig" kan verschacheren, in die Volkerenbond kan hij een geruststelling zien ter waarborging van bestaande rechten.

Elders is reeds gezegd, dat het verzet in de Ver. Staten tegen aansluiting bij den Volkerenbond te zoeken is bij vrees voor beperking van de vrijheid van beweging als souvereinen staat, wat wij hier in 't midden hebben gebracht zou een nadere bevestiging kunnen zijn van deze zienswijze. De groote gedachte van Wilson, in edelmoedige overpeinzing aan de wereld aanbevolen, zou dan voor den praktischen geest van zijn landgenooten te edelmoedig zijn.

De verkiezing in Z.-Afrika.

Over een viertal weken zal de verkiezing voor den Volksraad in Zuid-Afrika plaats vinden. Dat is ruim een half jaar vroeger dan ze in 1915 gehouden werd. Volgens een correspondentie in de „N. R. Ct." (Av.bl. 12 dezer) ligt de reden hiervan in de omstandigheid, dat de regeering alleen maar tot einde Maart over geld beschikt en een weigering vreest als zij aan het Parlement, in zijn tegenwoordige samenstelling, geld vraagt om haar politiek tot October door te voeren. Het volk moet nu maar beslissen; krijgt de Zuid-Afrikaansche partij (regeeringspartij) een meerderheid, dan gaat alles op den huidigen voet voort. Gelukt dit niet, dan zal een compromis uitkomst moeten geven.

Deze is dan 't meest waarschijnlijk met de Unionisten, al hebben generaal Smuts en Sir Thomas Smartt ieder voor zijne partij verklaard, een eigen program te hebben; maar zij vinden elkander in hun opvatting over 't blijven van Zuid-Afrika onder Britsche vlag.

De Nationalistische partij, die in generaal Hertzog een bewonderde leider vindt, staat juist in dit opzicht lijnrecht daartegenover. Zij vindt vele aanrakingspunten met de Arbeiderspartij, die bij deze verkiezing wel veel stemmen winnen zal. De arbeiders zijn voorstanders van belastingen op grond, en vooral op grond, die niet ontgonnen wordt. De Nationale partij, die vele boeren telt, wil daarvan niet weten. Maar beide spreken den wensch naar een vrije republiek openlijk uit, en zij voelen volstrekt niets voor de vrije immigratie van Britsch-Indiërs, alleen omdat men allen te zamen onderdanen van eenzelfde Britsche Rijk is.

Het kiesstelsel is niet zoo dat de uitslag iets zal hebben van een juiste evenredige vertegenwoordiging. Integendeel, al staan de partijen, in 't groot genomen, ieder op een eigen standpunt, reeds bij de stembus hebben in verschillende districten compromis plaats, die erop wijzen dat de Zuid-Afrikaansche partij of de „Sap" met de Unionisten vooral sterk gekant is tegen de „Nat.", zelfs in die mate, dat zij samenwerking met de Arbeiderspartij niet versmaadt als dit noodig is om de kansen van een Nat. te verminderen.

In een verdere toekomst is een meerderheid van Nat. en Arbeiderspartij te zamen in den Volksraad geenszins onwaarschijnlijk, bij de verkiezing in Maart zullen zij 't echter nog wel niet winnen. De Sap. zal dan wel met de Unionisten te samen een program voor de naaste regeeringsperiode moeten combineeren, om zoodoende de noodige kracht en geldmiddelen beschikbaar te krijgen.

Australische lijn naar Java.

„Handelsberichten" maakt melding van een bericht, volgens welk de Australische regeering besloten heeft, met eenige schepen een geregelden dienst te openen tusschen Australië, Java en de Pacific-eilanden. De s.s. Dremada en Delingra zijn er reeds voor aangewezen, een derde wordt er aan toegevoegd. Er bestaat nog geen zekerheid of deze lijn in concurrentie zal treden met de bestaande Nederlandsche voor de verscheping van suiker, daar de kosten voor de Australische vrachtvaart hooger zijn, meent men in Nederl. handelskringen, dat de Nederl. lijn er toch wel in slagen zal zich te handhaven.

Mededeelingen.

Van het Hoofdbestuur:

PROPAGANDA-COMMISSIE.

VERGADERING op *Zaterdag 6 Maart 1920* om 2 uur nam. ten huize van den Heer Ed. Cuypers, Jan Luykenstraat 2, Amsterdam.

Agenda:

1°. Notulen.
2°. Propaganda.
3°. Het oprichten van een Bond van Nederl. Indische Verlofgangers.
4°. Tehuizen voor verlofgangers.
5°. Rondvraag.

De wd. Secretaris
A. J. GOOSZEN.

COMMISSIE VOOR WEST-INDIE.

VERGADERING op *Dinsdag 24 Februari a.s.* om 2 uur nam. in de Leeszaal van het Gebouw der Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Agenda:

1°. Notulen.
2°. Vaststellen van het jaarverslag 1919.
3°. Samenkomst met Z.Exc. den heer G. J. Staal, Gouverneur van Suriname.
4°. Hetgeen verder ter sprake zal worden gebracht.

De wd. Secretaris,
A. J. GOOSZEN.

Van de Afdeeling Apeldoorn:

ALGEMEENE VERGADERING op *Donderdag den 26 Februari 1920* ten 3 ure n.m. in de bovenzaal van de Openbare Leeszaal.

Punten van behandeling:

1. Jaarverslag.
2. Rekening en verantwoording.
3. Verkiezing afgevaardigden naar de Algemeene Vergadering der Vereeniging.
4. Opmaken lijst candidaten voor een plaats in het Hoofdbestuur.
5. Opgave onderwerpen, welke de afdeeling op de jaarlijksche algemeene vergadering behandeld wenscht te zien.

LEDEN of ABONNÉ's, die het Weekblad niet tijdig ontvangen, en hun, die VERHUIZEN, wordt verzocht hiervan bericht te zenden en het nummer van de adresstrook op te geven aan den Administrateur, Heulstraat 17, Den Haag, Tel. 4519.

6. Uitgeleende boeken aan de Openbare Leeszaal.
7. Verhooging van contributie en
8. Rondvraag.

De Secretaris,

F. GERDES OOSTERBEEK.

Van de Indologen-Vereeniging te Leiden:

Het bestuur is samengesteld als volgt; J. H. Statius Muller, praeses; W. J. van de Moosdijk, abactis; L. Coomans de Ruiter, quaestor; W. Huender, assessor I; S. G. Nooteboom, assessor II.
Ab-actiaat: Rijn en Schiekade 76.

Van de Afdeeling Nijmegen:

ALGEMEENE VERGADERING op *Zaterdag 21 Februari 1920* des namiddags half drie in Métropole.

Punten van behandeling:

1. Jaarverslag.
2. Rekening en verantwoording.
3. Verkiezing afgevaardigde ter Alg. Verg. der Vereeniging.
4. Verkiezing van Bestuursleden voor de periodiek aftredende HH. Kamerman en Watrin en voor een bestuurslid voor de vacature Molenbroek.
5. Benoeming eener Commissie tot nazien der Geldelijke Verantwoording over 1920.
6. Rondvraag.

De Secr.-Penningm.,

F. E. LUITJES.

Van het informatie-bureau:
(Heulstraat 17, Den Haag).

OPROEPING VAN ARTSEN VOOR DEN GENEESKUNDIGEN DIENST IN NEDERLANDSCH-INDIE.

Voor den dienst in Nederlandsch-Indië is de spoedige uitzending noodig van geneesheeren, die in het bezit zijn van een diploma als Nederlandsch arts, ten einde daar te lande, hetzij in vasten dienst met een achtjarig, hetzij in tijdelijken dienst met een vijf- of driejarig dienstverband, te worden werkzaam gesteld òf bij den burgerlijken geneeskundigen dienst en de pestbestrijding, òf uitsluitend bij den burgerlijken geneeskundigen dienst.

Aan de uitzending uit Nederland wordt verbonden:

a. vrije overtocht naar Nederlandsch-Indië, ook voor het wettig gezin, in de eerste klasse;

b. eene tegemoetkoming in de uitrustingskosten ten bedrage van f 3000 (drie duizend gulden) voor de artsen, die een tijdelijk dienstverband van 3 jaren aangaan, en van f 5000 (vijf duizend gulden) voor hen, die een tijdelijk dienstverband van 5 jaren aangaan, dan wel ter benoeming in vasten dienst worden uitgezonden;

c. indien de uit te zenden geneesheeren gehuwd zijn, uitkeering van het bedrag van eene maand ambtsbezoldiging, en wel voor zooveel de voor vasten dienst uit te zenden geneesheeren betreft als tegemoetkoming in de door hen verschuldigde huwelijksbijdrage aan het Weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië, en voor zooveel de voor tijdelijken dienst uit te zenden geneesheeren betreft als verhooging van de onder b bedoelde tegemoetkoming;

d. eene voorloopige bezoldiging van f 250 's maands, ingaande:

voor hen, die eene opdracht hebben ontvangen tot het volgen van den leergang in bacteriologie en hygiëne (zie hieronder), met den dag, volgende op dien, waarop zij den leergang hebben doorloopen;

voor de anderen met den dag van inscheping naar Nederlandsch-Indië, en voor allen voortdurende tot dien, waarop de ambtsbezoldiging ingaat;

e. voor de voor tijdelijken dienst uit te zenden geneesheeren binnen 1 jaar na ontheffing van de tewerkstelling — tenzij deze ontheffing medebrengt de verplichting om gelden terug te storten — recht op overtocht naar Nederland op denzelfden voet als omschreven onder a.

Ingeval een mede in het belang der pestbestrijding uitgezonden geneeskundige door de uitvoering van gevorderde of bevolen dienstverrichtingen bij die bestrijding of aan de onmiddellijke gevolgen van die dienstverrichtingen mocht komen te overlijden, zal zijne weduwe aanspraak kunnen maken op een pensioen van f 160 's maands, welk bedrag naar gelang van het aantal kinderen kan stijgen tot f 184 's maands, terwijl, wanneer alleen kinderen achterblijven, een onderstand wordt verleend, afhangende van het aantal kinderen, met een minimum van een-derde van het weduwenpensioen en een maximum van f 184 's maands. Aan de overige nagelaten betrekkingen zal geldelijke onderstand kunnen worden verstrekt op denzelfden voet als aan die van landsdienaren in vasten dienst (zie Indisch Staatsblad 1875, No. 92, en 1910, No. 234).

De geneesheeren, die zich voor vasten dienst verbinden of een dienstverband van 5 jaren aangaan, zullen, alvorens te worden uitgezonden, eene opdracht ontvangen tot het volgen van een leergang in bacteriologie en hygiëne, ter voorbereiding voor hun aanstaanden werkkring.

Aan de opdracht tot het volgen van den leergang, welke 6 à 7 maanden duurt, wordt verbonden eene toelage voor den duur van den leergang, en, zoo noodig, vergoeding van reis- en verblijfkosten op den voet van de deswege bestaande bepalingen.

Bedoelde toelage wordt berekend naar de aan belanghebbenden in Indië te verleenen aanvangsbezoldiging, met dien verstande, dat zij niet minder dan f 200 en niet meer dan f 400 per maand zal bedragen.

Voor het met vrucht volgen van den leergang wordt aan betrokkenen door den leider van den cursus een getuigschrift uitgereikt.

De bezoldiging in Indië bedraagt f 400 's maands, met 6 verhoogingen, elk van f 100 's maands, waarvan de eerste na 1 jaar en de overige telkens na 3 jaren dienst.

Gegadigden, die reeds artservaring bezitten, kunnen al dadelijk eene hoogere aanvangsbezoldiging bekomen, bij de berekening waarvan de jaren van werkzaamheid als arts binnen de keerkringen voor vol en die buiten de keerkringen voor de helft medetellen. Voorts zal voor de vaststelling der aanvangsbezoldiging van de artsen, die in het bezit zijn van bovenbedoeld getuigschrift aan den leergang, de waarde van 1 Indisch dienstjaar worden toegekend.

Voor lichamelijke geschiktheid voor den Indischen dienst moet blijken uit een geneeskundig onderzoek vanwege het Departement van Koloniën.

De ambtsbezoldiging gaat in Indië in met den eersten dag der maand, volgende op die, waarin de benoeming door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië zal hebben plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

De bezoldiging is onderworpen aan eene korting van 2 ten honderd ten behoeve van de burgerlijke pensioenen en van 5 ten honderd voor de gewone bijdrage aan het Weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië. Bovendien is bij eerste indiensttreding, ten behoeve van laatstgenoemd fonds, door gehuwden 2 maanden en door ongehuwden eene maand bezoldiging te voldoen, en wel in eens of, met bijberekening van rente ad 5 ten honderd 's jaars, in 36 gelijke maandelijksche termijnen.

Bij huwelijk eene maand bezoldiging, te voldoen op de zooeven aangegeven wijze. Bij bevordering door gehuwden tweemaal het bedrag der verhooging over eene maand, door ongehuwden éénmaal.

De bijdragen wegens huwelijk worden verhoogd met een percentage, afhangende van de leeftijden van man en vrouw.

(De in de drie voorafgaande alinea's opgenomen bepalingen gelden slechts voor de voor vasten dienst uit te zenden geneesheeren).

Zij, die voor uitzending in aanmerking wenschen te komen, moeten zich bij een gezegeld verzoekschrift, dat aan het Departement van Koloniën moet worden gericht, aanmelden bij de 9e afdeeling (Personeele Zaken, Burgerlijke Dienst) van dat Departement, onder overlegging van:

a. hun diploma;
b. eene beschrijving van opleiding en levensloop.

In het verzoekschrift moet worden vermeld de plaats en de datum van geboorte, zoomede of men voor den burgerlijken geneeskundigen dienst en de pestbestrijding, dan wel uitsluitend voor den burgerlijken geneeskundigen dienst wenscht te worden uitgezonden, of men in vasten dan wel in tijdelijken dienst wenscht te worden uitgezonden, en in het laatste geval of men een drie- of vijfjarig dienstverband wenscht aan te gaan.

(Nederlandsche Staatscourant van 29 Januari 1920, No. 20.)

Vereeniging OOST en WEST.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden, welke bij aankomst in Nederland inlichtingen wenschen voor onderdak, enz., zelfs van boord afgehaald zouden willen worden, Ouders en Voogden, welke toezicht op hun in Nederland studeerende kinderen of pupillen wenschen, wendt U tot den gedeleerde der Studie-Commissie, den Heer J. C. Hietink, van der Heimstraat 76, 's-Gravenhage, Telefoon Scheveningen No. 1514.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende, Secretaris de Heer J. L. van Gennep, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. Haag No. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 nam.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen; wenden zich tot den Directeur, den Heer F. de Munnik, Telef. Scheveningen No. 248

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Onze Oost II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,** door T. J. BEZEMER.
Prijs: 1 exemplaar **5 cent,** porto f $0.01\frac{1}{2}$;

b. Onze West (Tweede druk) bestaande uit: I. **De Kolonie Suriname,** door Fred. Oudschans Dentz; II. **De Kolonie Curaçao,** door Mr. B. de Gaay Fortman.
Prijs per exemplaar **f 0.50** en f $0.04\frac{1}{2}$ frankeerkosten.

c. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië.** (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f $0.04\frac{1}{2}$ frankeerkosten.

No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.** (2de, verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.** (Tijdelijk uitverkocht)

No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.** (Tijdelijk uitverkocht).

No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f $0.04\frac{1}{2}$ frankeerkosten.

No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f $0.04\frac{1}{2}$ frankeerkosten.

No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië.** (2de verb. druk.)
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. X. **De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f $0.04\frac{1}{2}$ frankeerkosten.

No. XI. **De Geëmployeerde bij de Rubber-(caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederl.-Indië.**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Heulstraat 17, te 's-Gravenhage.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187,** zijn van **10—12** en van **2—4** uur (uitgezonderd Zaterdagsmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Muziek- en Zanglessen.	Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Teeken- en Schilderlessen.	Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
Lessen in moderne talen.	Kinderjuffrouw in Indië.
Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.	Indische massage en manicure, uitsluitend voor Dames en kinderen.
Opleiding admissie examen H. B. S. en Gymnasium.	Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.	

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Buijs Ballotstraat 15.**

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs, enz.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

A. H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijndijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
S. TAGOR, Inl. Veearts. Korte Jansstr. 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
P. DE HAAN, Gep. N.-I. Onderwijzer, Leeraar Handelsschool, Valkenboschkade 518, Den Haag. — Maleisch. — Land- en Volkenkunde.
J. J. F. SCHREUEL, Gepens.-Assist.-Res., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
B. Th. BRONDGEEST, Heerenweg 199, Haarlem. — De Islam en zijn beteekenis voor Indië. — Arabisch. — Maleisch. — Javaansch.
A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
Mr. F. C. L. MEIJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht - N.-I. Strafvorder. - Alg. Ind. vraagstukk.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.